

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอให้บุคคลล้มละลาย¹

ปรีดา ญาคินนิม²

เมื่อบุคคลใดเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามที่กฎหมายกำหนดไว้ บุคคลนั้นก็อาจมีคำสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลายจากการที่มีเจ้าหนี้ยื่นคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายได้ เนื่องจากบุคคลนั้นไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งกฎหมายล้มละลายได้กำหนดว่าการล้มละลายนั้นเจ้าหนี้สามารถยื่นคำฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ เมื่อลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท แต่หากเป็นนิติบุคคลจะต้องมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9³ บัญญัติไว้ว่า เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

(1) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

(2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท และ

(3) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

โดยกฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการชำระสะสางหนี้สินของผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้รับชำระหนี้จำนวนมากที่สุดอย่างเสมอภาคในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ให้ได้ปลดเปลื้องภาระหนี้สินของตน และเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม หลักการกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยนั้น มีลักษณะบังคับให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Bankruptcy Proceeding) ลูกหนี้ ไม่สามารถสมัครใจเข้าสู่กระบวนการได้ด้วยตนเอง แตกต่างจากการฟื้นฟูกิจการที่มุ่งรักษามูลค่าของกิจการให้ดำเนินต่อไป ซึ่งลูกหนี้สามารถร้องขอฟื้นฟูกิจการด้วยตนเองได้

หลักเกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการล้มละลายโดยสรุปนั้น เจ้าหนี้ต้องฟ้องลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด โดยศาลต้องพิจารณาให้ได้ความจริงว่าหนี้้นั้นต้องเป็น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยื่นคำขอให้บุคคลล้มละลาย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศิริ บัวสวรรค์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ.

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483, มาตรา 9.

หนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา และสองล้านบาทสำหรับลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคล นอกจากนั้น หากเป็นเจ้าหนี้มีประกันก็ต้องสามารถ บังคับชำระหนี้เกินกว่าทรัพย์สินหลักประกันด้วย การฟ้องคดีล้มละลายเป็นการฟ้องขอให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อประโยชน์ของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย แตกต่างจากการฟ้องขอให้บังคับชำระหนี้ในคดีแพ่งทั่วไป เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ลูกหนี้จะถูกตัดสิทธิขึ้นพื้นฐานในการจัดการทรัพย์สินของตน โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเข้ามามีอำนาจรวบรวม จัดการ และจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาคดีล้มละลายจึงแตกต่างจากการพิจารณาคดีแพ่งทั่วไป โดยศาลจะไม่เคร่งครัดกับกฎหมายวิธีพิจารณาความ แต่มุ่งพิจารณาให้ได้ความจริงว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวคือมีทรัพย์สินไม่เพียงพอกับหนี้สิน และมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ล้มละลายหรือไม่

หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ลูกหนี้สามารถเสนอคำขอประนอมหนี้กับบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายได้ เรียกว่า การประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย หากที่ประชุมเจ้าหนี้ฝ่ายข้างมากมีมติพิเศษยอมรับ และศาลเห็นชอบกับการประนอมหนี้ดังกล่าว ลูกหนี้ก็จะพ้นจากการล้มละลาย โดยผูกพันชำระหนี้ตามเงื่อนไขในคำขอประนอมหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้ฝ่ายข้างน้อย แม้ไม่เห็นชอบก็ต้องยอมรับเงื่อนไขการชำระหนี้ดังกล่าว แต่หากไม่สามารถประนอมหนี้ก่อนล้มละลายได้ ศาลจะพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย หลังจากนั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเริ่มการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ ด้วยวิธีการขายทอดตลาดนำเงินที่ได้มาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ต่อไป นอกจากการประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย ลูกหนี้สามารถพ้นจากกระบวนการล้มละลายได้อีกหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการประนอมหนี้หลังล้มละลาย การยกเลิกล้มละลาย และการปลดจากล้มละลาย ทั้งการปลดโดยคำสั่งศาลหรือโดยผลของกฎหมาย โดยเฉพาะการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย เป็นหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งให้ลูกหนี้ที่สุจริตได้ปลดเปลื้องหนี้สิน เมื่อระยะเวลาตามกฎหมายล่วงพ้นไป⁴

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นกลไกสำคัญใน กระบวนการล้มละลาย เนื่องจากเป็นผู้แทนของบรรดาเจ้าหนี้ ในการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ กฎหมายล้มละลายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นการติดตามหนี้ที่บุคคลล้มละลายมีสิทธิเรียกร้อง การเพิกถอนการโอนทรัพย์สิน เพิกถอนการชำระหนี้อันเป็นการให้เปรียบเจ้าหนี้อื่น รวมทั้งการเพิกถอนสิทธิหน้าที่ตามสัญญาที่มีภาระเกินกว่าประโยชน์ที่พึงได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้มีส่วนได้เสีย สามารถโต้แย้งการกระทำหรือคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาลล้มละลายกลางได้ สำหรับสิทธิการได้รับชำระหนี้ หากเป็นเจ้าหนี้ไม่มีประกัน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ที่หนี้ถึงกำหนดชำระแล้วหรือยังไม่ถึงกำหนดชำระ หรือเป็นหนี้ที่มีเงื่อนไข รวมทั้งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หากมูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ต้องมีหน้าที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในเวลาที่กฎหมายกำหนด มิเช่นนั้นอาจเสียสิทธิได้รับชำระหนี้

⁴ศาลฎีกา, ระบบกฎหมายล้มละลายของไทย, [online] : <https://www.supremecourt.or.th/อ่านบทความ/ระบบกฎหมายล้มละลายของไทย>, (กุมภาพันธ์, 20).

อย่างไรก็ตาม หากเป็นเจ้าหนี้มีประกัน สิทธิเหนือทรัพย์สินหลักประกันจะไม่เสียไป แม้ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ก็ตาม ปัจจุบันระบบกฎหมายล้มละลายของไทยยังคงมีการ แก้ไขและปรับปรุงเพื่อคุ้มครองสิทธิแก่บรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้ ตลอดจนมีส่วนในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่าง ต่อเนื่อง จึงเป็นกฎหมายที่มีความน่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง

จากการศึกษาเกี่ยวกับการยื่นคำขอให้บุคคลล้มละลายแล้ว พบประเด็นปัญหาทางกฎหมาย ดังนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องคดีล้มละลาย

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องคดีล้มละลาย ซึ่งในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดจำนวนไว้อย่างแน่ชัด โดยหากเป็นบุคคลธรรมดาแล้วได้กำหนดว่ามีหนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ส่วนลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลต้องมีหนี้ไม่น้อยกว่าสองล้านบาทนั้น เป็นการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์เพื่อให้เจ้าหนี้เกิดสิทธิในการฟ้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนทุนทรัพย์ที่น้อยเกินไป อันเป็นปัญหาทางกฎหมายโดยตรง เนื่องจากมีการกำหนดกฎหมายไว้อย่างชัดเจนแต่เป็นการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ที่ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ไว้เช่นนี้ก่อให้เกิดบุคคลล้มละลายจำนวนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันการซื้อสังหาริมทรัพย์หรือการยื่นคำขอกู้มีจำนวนมาก อีกทั้งธนาคารหรือสถาบันการเงินก็พิจารณาอนุมัติคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยง่าย ทำให้จำนวนเงินกู้สำหรับบุคคลธรรมดาจำนวนหนึ่งล้านบาทมีจำนวนมากมาย ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติล้มละลายได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์ไว้เช่นนี้ จึงก่อให้เกิดการฟ้องร้องเพื่อขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายได้โดยง่าย ซึ่งควรมีการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องคดีล้มละลายตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ให้มีจำนวนที่สูงขึ้น เพื่อลดจำนวนคดีล้มละลายที่เกิดขึ้นจำนวนมากในปัจจุบัน

2. ปัญหาการขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้

การขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มิได้กำหนดจำนวนครั้งในการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ไว้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่มีการกำหนดกรอบการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ที่แน่นอน ส่งผลให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้อย่างไม่จำกัดจำนวนครั้ง โดยสามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ได้ตลอดเวลาจนถึงในเวลาประชุมเจ้าหนี้หรือในเวลาศาลพิจารณาได้ ซึ่งการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้มีผลคือหากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้แล้วจะต้องมีการเลื่อนประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกออกไป ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายล่าช้า เนื่องจากลูกหนี้อาจใช้ประโยชน์ของการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้เพื่อประวิงการพิจารณาคดีล้มละลายออกไปได้ ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของเจ้าหนี้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลาย เพื่อปรึกษาว่าควรจะยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ ทั้งนี้ต้องดำเนินการส่งหมายให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อย

น้อยกว่า 7 วัน ดังนั้นการที่กฎหมายกำหนดให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้อย่างไม่มีการกำหนดจำนวนครั้งจึงก่อให้เกิดประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น

3. ปัญหาการให้ข้าราชการขาดคุณสมบัติการรับราชการ

เมื่อข้าราชการถูกพิพากษาให้ล้มละลายจะต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายเพราะขาดคุณสมบัติ ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 ได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติทั่วไป

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
- (3) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (1) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (2) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (3) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น
- (4) เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม
- (5) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (6) เป็นบุคคลล้มละลาย^๙

โดยผู้ที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ เป็นเหตุให้ลูกหนี้ที่เป็นข้าราชการไม่สามารถทำงานต่อไปได้ หากลูกหนี้ที่เป็นราชการยังสามารถทำงานอยู่ต่อไป เจ้าหนี้ก็มีสิทธิได้รับชำระหนี้ได้เช่นกัน การพ้นจากตำแหน่งราชการดังกล่าวย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด และเมื่อลูกหนี้ต้องออกจากราชการก็เท่ากับมิได้ประกอบอาชีพใด ๆ ตามที่เคยประกอบมาก่อน ดังนั้นเมื่อมิได้ประกอบอาชีพใด ๆ ก็ไม่มีรายได้ที่จะจุนเจือทั้งตนเองและไม่มีแหล่งรายได้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะนำมารวบรวมเป็นกองทรัพย์สินและชำระให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย แต่สำหรับลูกหนี้ที่มีได้รับราชการกลับสามารถประกอบอาชีพได้ตามเดิม จึงเห็นได้ว่ากฎหมายล้มละลายมีความเหลื่อมล้ำในด้านผลของการล้มละลาย เพราะบุคคลธรรมดาที่มีได้ประกอบอาชีพรับราชการ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้บุคคลนั้นล้มละลาย บุคคลนั้นยังสามารถประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้ได้ตามเดิม และสามารถยื่น

^๙พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551, มาตรา 36.

คำขอค่าเลี้ยงชีพต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ แต่สำหรับบุคคลล้มละลายที่รับราชการกลับต้องมีคำสั่งให้ออกจากราชการ เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 จึงทำให้ต้องออกจากการเป็นข้าราชการ ส่งผลให้กฎหมายล้มละลายมีความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และการจำกัดสิทธิที่ทำให้บุคคลนั้น ไม่สามารถรับราชการได้ต่อไป ทั้ง ๆ ที่การเป็นบุคคลล้มละลายตามคำสั่งศาลนั้น เป็นกรณีที่ลูกหนี้เป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวเท่านั้น มิได้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตแต่อย่างใด

จากการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องคดีล้มละลาย

ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 ได้กำหนดจำนวนไว้อย่างแน่ชัด โดยหากเป็นบุคคลธรรมดาแล้วได้กำหนดว่ามีหนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ส่วนลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลต้องมีหนี้ไม่น้อยกว่าสองล้านบาทนั้น เป็นการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์เพื่อให้เจ้าหนี้เกิดสิทธิในการฟ้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนทุนทรัพย์ที่น้อยเกินไป อันเป็นปัญหาทางกฎหมายโดยตรง เนื่องจากการกำหนดกฎหมายไว้อย่างชัดเจนแต่เป็นการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ที่ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ไว้เช่นนี้ก่อให้เกิดบุคคลล้มละลายจำนวนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันการซื้อสังหาริมทรัพย์หรือการยื่นคำขอกู้มีจำนวนมาก อีกทั้งธนาคารหรือสถาบันการเงินก็พิจารณาอนุมัติคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยง่าย ทำให้จำนวนเงินกู้สำหรับบุคคลธรรมดาจำนวนหนึ่งล้านบาทมีจำนวนมากมาย ดังนั้นเมื่อในพระราชบัญญัติล้มละลายได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์ไว้

เช่นนี้ จึงก่อให้เกิดการฟ้องร้องเพื่อขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายได้โดยง่าย ซึ่งควรมีการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องคดีล้มละลายตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ให้มีจำนวนที่สูงขึ้น เพื่อลดจำนวนคดีล้มละลายที่เกิดขึ้นจำนวนมากในปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันการกู้เงินจากธนาคารหรือการยื่นคำขอพิจารณาสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นไปอย่างกว้างขวาง ธนาคารผู้ประกอบการต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เพื่อหาลูกค้าเข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง และมีการพิจารณาสินเชื่อเพื่ออนุมัติให้ตามคำขอของลูกค้าด้วยเงื่อนไขที่ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งการพิจารณาสินเชื่อบ้านหรือรถยนต์ที่อนุมัติให้แก่ลูกค้ามีจำนวนมากยิ่งขึ้น และราคารถยนต์ในปัจจุบันมีราคาเกินกว่าหนึ่งล้านบาทค่อนข้างมาก ดังนั้นการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 ซึ่งได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์สำหรับบุคคลธรรมดาไว้ว่าเป็นหนี้แก่เจ้าหนี้รายเดียวหรือหลายรายรวมกันเกินกว่าหนึ่งล้านบาท เจ้าหนี้สามารถยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายได้นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นจำนวนทุนทรัพย์ที่ต่ำเกินไปเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบันของสังคม ที่มีความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด จะเห็นได้ว่าแม้เพียงรถยนต์คันเดียวก็มีราคาเกินกว่าหนึ่งล้านขึ้นไปแล้ว และยังไม่รวมถึงการยื่นคำขอสินเชื่อซื้อบ้าน ซึ่งบ้านหรืออสังหาริมทรัพย์แต่ละหลังล้วนมีจำนวนเกินกว่าหนึ่งล้านบาทขึ้นไป ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่าตามเจตนารมณ์ของกฎหมายล้มละลายและตามแนวคิดของการล้มละลาย ล้วนเป็น

บทที่กำหนดว่าบุคคลล้มละลายเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว และไม่สามารถบริหารจัดการทั้งทรัพย์สิน และหนี้สินของตนเองได้ ซึ่งมีบทจำกัดสิทธิด้านสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามที่ได้ศึกษามาแล้ว จึงเห็นว่าเมื่อกฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพยิ่งกว่ากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ที่เจ้าหนี้สามารถยื่นคำขอให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ในสภาวะปัจจุบันจึงยังไม่สอดคล้องกันเท่าที่ควร

วิเคราะห์ปัญหาแล้วพบว่า การที่ในปัจจุบันมีการอนุมัติพิจารณาเงินกู้ให้แก่ประชาชนของธนาคาร หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ มากมายได้โดยง่าย ทำให้ประชาชนมีความคล่องตัวและมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือแม้กระทั่งสังหาริมทรัพย์เองมีราคาเกินกว่าหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนมาก และเนื่องจากธนาคารหรือสถาบันการเงินพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่ประชาชนได้ง่ายยิ่งขึ้น เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินได้หลาย ๆ แหล่งในเวลาพร้อมกัน ก็อาจทำให้ประชาชนขาดสภาพคล่องในการชำระคืนเงินกู้ จึงทำให้เกิดการฟ้องร้องอย่างมากมาย ทำให้มีการฟ้องร้องให้เป็นบุคคลล้มละลายกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจำนวนหนี้ที่ประชาชนมีต่อธนาคารหรือสถาบันการเงินเกินกว่าหนึ่งล้านบาท ดังนั้นการพิจารณาปรับเพิ่มจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องให้บุคคลใดเป็นบุคคลล้มละลาย จึงควรมีการปรับแก้ไขให้มีจำนวนสูงขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ค่าเงิน และสิ่งของอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น แต่จำนวนทุนทรัพย์ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 มีจำนวนเท่าเดิมคือ หนี้สำหรับบุคคลธรรมดาที่เป็นหนี้เกินกว่าหนึ่งล้านบาท ก่อให้บุคคลต่าง ๆ ถูกฟ้องล้มละลายและถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายจำนวนมาก

ปัญหาการขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 47 ได้กำหนดไว้เพียงว่า ลูกหนี้อาจขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในเวลาประชุมเจ้าหนี้หรือในเวลาศาลพิจารณาได้ ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาล เห็นว่าการแก้ไขนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ โดยมีได้กำหนดจำนวนการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ไว้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่มีการกำหนดกรอบการยื่นคำขอที่แน่นอน ส่งผลให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง โดยสามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ได้ตลอดเวลา ซึ่งการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้มีผลคือจะต้องมีการเลื่อนประชุมเจ้าหนี้เพื่อมีการลงมติพิเศษออกไป ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายล่าช้า เนื่องจากลูกหนี้อาจใช้ประโยชน์ของการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้เพื่อประวิงการพิจารณาคดีล้มละลายออกไปได้ ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายของเจ้าหนี้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้นั้น หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่บรรดาเจ้าหนี้แม้เพียงเล็กน้อย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็จะรับคำร้องดังกล่าวและเรียกประชุมเจ้าหนี้ทุกราย เพื่อลงมติเห็นชอบสำหรับการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือไม่ ทั้งนี้ต้องดำเนินการส่งหมายให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทุกราย เพื่อแจ้งกำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้

ดังนั้นการที่กฎหมายกำหนดให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ได้อย่างไม่มีกำหนดจำนวนครั้งจึงก่อให้เกิดประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้ลูกหนี้ที่กำลังถูกพิจารณาให้เป็นบุคคลล้มละลาย สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง เพียงแค่ลูกหนี้แจ้งความประสงค์และแสดงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในเบื้องต้นว่าตนเองต้องการแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในจำนวนหนี้ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่บรรดาเจ้าหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็จะรับคำขอประนอมหนี้ฉบับแก้ไขและเรียกประชุมเจ้าหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายลงมติร่วมกันว่าจะเห็นด้วยกับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือไม่ ซึ่งการกระบวนการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้แต่ละครั้งใช้เวลานานหลายเดือน เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้เสียก่อน และต้องให้เจ้าหนี้ที่เข้าร่วมประชุมนั้นลงมติด้วย จึงใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาคำขอประนอมหนี้แต่ละครั้งนานหลายเดือน ดังนั้นจึงอาจเป็นช่องว่างให้ลูกหนี้ใช้เหตุในการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้เพื่อประวิงเวลามีให้ตนต้องถูกศาลพิพากษาว่าเป็นบุคคลล้มละลายได้

วิเคราะห์ปัญหาแล้วพบว่า เมื่อมีการยินยอมให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ได้อย่างไม่มีจำกัดจำนวนครั้ง ก่อให้เกิดปัญหาในการประวิงเวลาในการพิจารณาให้ตนเป็นบุคคลล้มละลาย เนื่องจากลูกหนี้สามารถใช้ประโยชน์ของการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้เพื่อให้เจ้าหนี้พิจารณาคำขอประนอมหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้เองก็ย่อมต้องการการชำระหนี้จึงให้ความยินยอมให้ลูกหนี้เสนอคำขอประนอมหนี้ ดังนั้นเมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ได้โดยกฎหมายไม่กำหนดจำกัดจำนวนครั้ง จึงก่อให้เกิดการเสนอคำขอประนอมหนี้เพื่อประวิงเวลาในการพิจารณาให้เป็นบุคคลล้มละลายได้

ปัญหาการให้ข้าราชการขาดคุณสมบัติการรับราชการ

เมื่อข้าราชการถูกพิพากษาให้ล้มละลายจะต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายเพราะขาดคุณสมบัติ ทำให้ลูกหนี้ที่เป็นข้าราชการไม่สามารถทำงานต่อไปได้ หากลูกหนี้ที่เป็นข้าราชการยังสามารถทำงานอยู่ต่อไป เจ้าหนี้ก็มีสิทธิได้รับชำระหนี้ได้เช่นกัน การพ้นจากตำแหน่งราชการดังกล่าวย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด และเมื่อลูกหนี้ต้องออกจากราชการ ก็เท่ากับมิได้ประกอบอาชีพใด ๆ ตามที่เคยประกอบมาก่อน ดังนั้นเมื่อมิได้ประกอบอาชีพใด ๆ ก็ไม่มีรายได้ที่จะจุนเจือทั้งตนเองและไม่มีแหล่งรายได้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะนำมารวบรวมเป็นกองทรัพย์สินและชำระให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย แต่สำหรับลูกหนี้ที่มีข้าราชการกลับสามารถประกอบอาชีพได้ตามเดิม จึงเห็นได้ว่ากฎหมายล้มละลายมีความเหลื่อมล้ำในด้านผลของการล้มละลาย เพราะบุคคลธรรมดาที่มีได้ประกอบอาชีพรับราชการ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้บุคคลนั้นล้มละลาย บุคคลนั้นยังสามารถประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้ได้ตามเดิม และสามารถยื่นคำขอค่าเลี้ยงชีพต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ แต่สำหรับบุคคลล้มละลายที่รับราชการกลับต้องมีคำสั่งให้ออกจากราชการ เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 จึงทำให้ต้องออกจากการเป็นข้าราชการ ส่งผลให้กฎหมายล้มละลายมีความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับเรื่องการ

ประกอบอาชีพ และการจำกัดสิทธิที่ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถรับราชการได้ต่อไป ทั้ง ๆ ที่การเป็นบุคคลล้มละลายตามคำสั่งศาลนั้น เป็นกรณีที่ถูกหั้นเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวเท่านั้น มิได้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตแต่อย่างใด ดังนั้นการที่ให้บุคคลที่ประกอบอาชีพในการรับราชการ ต้องออกจากการรับราชการเนื่องจากตกเป็นบุคคลล้มละลาย เพราะขาดคุณสมบัติการรับราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ตามเจตนารมณ์ตามกฎหมายล้มละลายแต่อย่างใด อีกทั้งหากบุคคลล้มละลายประกอบอาชีพอย่างอื่นอันมิใช่การรับราชการ แม้บุคคลนั้นจะถูกศาลพิพากษาว่าเป็นบุคคลล้มละลายก็ตาม แต่ก็มีได้จำกัดสิทธิเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่จะต้องออกจากการทำงานในอาชีพนั้นแต่อย่างใด จึงเห็นว่าเมื่อถูกหั้นตกเป็นบุคคลล้มละลายเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันในเรื่องการประกอบอาชีพ บุคคลที่รับราชการกลับต้องออกจากราชการ ทำให้ขาดรายได้ที่ได้เป็นประจำ แต่สำหรับบุคคลที่เป็นพนักงานบริษัทหรือประกอบอาชีพอื่นใด ไม่ต้องออกจากการประกอบอาชีพนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่มีสถานะเป็นบุคคลล้มละลายเช่นเดียวกัน แต่ถูกจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน จึงขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายล้มละลายที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้ามาช่วยบริหารจัดการ จัดสรรทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลล้มละลายเท่านั้น

วิเคราะห์ปัญหาแล้วพบว่า เมื่อข้าราชการถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ถือว่าเป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติการรับราชการตามระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 ทำให้ข้าราชการผู้นั้นต้องออกจากราชการ ทำให้ขาดรายได้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งขัดหรือแย้งกับหลักการของกฎหมายล้มละลายที่มีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ามารวบรวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินของลูกหนี้ เพื่อจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ทุกราย แต่เมื่อลูกหนี้ที่เป็นข้าราชการถูกศาลพิพากษากลับต้องขาดคุณสมบัติการเป็นข้าราชการ จึงต้องออกจากราชการทำให้ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีรายได้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะนำไปจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ทุกราย อีกทั้งลูกหนี้เองก็ไม่มีรายได้ในการดำรงชีพ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลล้มละลายที่ประกอบอาชีพอื่น ไม่จำเป็นที่จะต้องออกจากอาชีพนั้น ซึ่งถือว่ามีความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องการประกอบอาชีพสำหรับบุคคลล้มละลาย เพราะเมื่อบุคคลล้มละลายรับราชการจะต้องออกจากราชการ แต่บุคคลที่ประกอบอาชีพอื่นยังสามารถทำงานนั้น ๆ ต่อไปได้

สรุปผลการศึกษาและเสนอแนะ

การกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการฟ้องคดีล้มละลาย

การกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 ที่กำหนดให้เจ้าหนี้สามารถยื่นคำขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายได้ หากเป็นบุคคลธรรมดาที่มีหนี้เกินกว่าหนึ่งล้านบาท และในกรณีที่หนี้เกินกว่าสองล้านบาทสำหรับลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายเสียใหม่ โดยกำหนดจำนวนทุนทรัพย์สำหรับบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือรายคนรวมกันเกินกว่าสองล้าน

บาทขึ้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
ล้มละลายในการสันนิษฐานว่าบุคคลล้มละลายคือบุคคลที่ไม่มีความสามารถในการดูแลจัดการทรัพย์สิน
และหนี้สินของตน ดังนั้นจึงควรกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ให้มีจำนวนที่สูงขึ้น เพื่อให้การพิจารณาว่าบุคคล
ใดควรตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่ ต้องเป็นหนี้ที่มีจำนวนสูง อีกทั้งจำนวนทุนทรัพย์ในพระราชบัญญัติ
ล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ถูกบัญญัติไว้นานหลายปีแล้วและยังไม่มีมีการปรับปรุงแก้ไขจำนวนทุนทรัพย์
เลย ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนของจำนวนทุนทรัพย์ตามที่กล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงขอ
เสนอแนะแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

เดิม พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 (2) บัญญัติว่า “เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้
ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

(2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อย
กว่าหนึ่งล้านบาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคน เป็นจำนวน
ไม่น้อยกว่าสองล้านบาท และ...”

ขอเสนอแนะแก้ไขเป็น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 9 (2) บัญญัติว่า “เจ้าหนี้
จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อ

(2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อย
กว่าสองล้านบาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคน เป็นจำนวน
ไม่น้อยกว่าสามล้านบาท และ...”

การขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้

การยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ก่อนที่จะถูกพิพากษาให้ล้มละลายนั้น ตาม
พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 47 มิได้กำหนดจำนวนครั้งไว้แน่ชัด เพียงแค่กำหนดถึง
ขั้นตอนและวิธีการในการยื่นคำขอประนอมหนี้เท่านั้น ซึ่งการยื่นคำขอประนอมหนี้ในแต่ละครั้งใช้เวลา
พิจารณานานหลายเดือน อีกทั้งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 47 ได้กำหนดเพียง
ว่าลูกหนี้อาจขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในเวลาประชุมเจ้าหนี้หรือในเวลาศาลพิจารณาได้ ถ้าเจ้าพนักงาน
พิทักษ์ทรัพย์หรือศาลเห็นว่าการแก้ไขนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้โดยทั่วไป แต่ไม่ได้จำกัดจำนวนครั้งใน
การยื่นคำขอแต่อย่างใด ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดจำนวนครั้งในการยื่นคำขอ
ประนอมหนี้ของลูกหนี้ เพื่อขจัดปัญหาการประวิงเวลาของลูกหนี้ อีกทั้งยังเป็นการกำหนดให้ลูกหนี้ใช้การ
พิจารณาในการยื่นคำขอประนอมหนี้ในแต่ละครั้งให้ถี่ถ้วน และเป็นคำขอประนอมหนี้ที่มีความเป็นไปได้
จริงก่อนที่จะยื่นคำขอประนอมหนี้ต่อเจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยอาจกำหนดให้ลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอแก้ไข
คำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายได้เป็นทั้งสิ้นจำนวนไม่เกิน 5 ครั้ง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ลูกหนี้พิจารณาใช้สิทธิ
ในการยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ด้วยความรอบคอบและคำนึงถึงความศักดิ์สิทธิ์ในการพิจารณา
คำขอประนอมหนี้ของเจ้าหนี้ด้วย โดยผู้ศึกษาเห็นควรเสนอแนะแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

เดิม พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 47 บัญญัติว่า “ลูกหนี้อาจขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในเวลาประชุมเจ้าหนี้หรือในเวลาศาลพิจารณาได้ ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลเห็นว่าการแก้ไวนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้โดยทั่วไป”

ขอเสนอแนะแก้ไขเป็น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 47 บัญญัติว่า “ลูกหนี้อาจขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในเวลาประชุมเจ้าหนี้หรือในเวลาศาลพิจารณา ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลเห็นว่าการแก้ไวนั้นจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้โดยทั่วไป แต่ทั้งนี้การขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ต้องไม่เกินกว่าห้าครั้ง”

การให้ข้าราชการขาดคุณสมบัติการรับราชการ

แม้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 จะมีได้กำหนดว่าเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้บุคคลใดล้มละลายแล้วจะต้องออกจากกรับราชการแต่อย่างใด แต่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 36 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับราชการไว้ว่าจะต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งทำให้บุคคลล้มละลายที่ประกอบอาชีพรับราชการจะต้องออกจากราชการ ทำให้ไม่มีรายได้ประจำในหน้าที่การทำงาน จึงทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจรวบรวมรายได้จากการประกอบอาชีพของลูกหนี้ในกรณีเช่นนี้ได้ อีกทั้งยังส่งผลโดยตรงอันทำให้ลูกหนี้ไม่มีรายได้ในการดำรงเลี้ยงชีพตนเอง และเจ้าหนี้ก็ไม่มีทรัพย์สินจากการประกอบอาชีพของลูกหนี้ เพื่อที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะนำทรัพย์สินมารวบรวมจัดการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ต่างจากบุคคลล้มละลายที่มีได้ประกอบอาชีพรับราชการ ที่ยังสามารถปฏิบัติงานของตนเองต่อไปได้แม้จะถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายแล้วก็ตาม ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกรณีนี้ มิให้บุคคลล้มละลายที่ประกอบอาชีพรับราชการจะต้องขาดคุณสมบัติการเข้ารับราชการ โดยยังคงให้สามารถประกอบอาชีพได้ตามเดิม เพื่อให้ลูกหนี้ยังคงมีอาชีพและมีรายได้ ทั้งเพื่อประโยชน์แก่ตัวลูกหนี้เอง ที่ยังคงมีรายได้ในการดำรงชีพและเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังสามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ อันเกิดจากรายได้ในการรับราชการเพื่อนำมาจัดสรรแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายด้วย โดยผู้ศึกษาเห็นควรเสนอแนะแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

เดิม พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 ข. (6) บัญญัติว่า ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มี ลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ข. ลักษณะต้องห้าม

(6) เป็นบุคคลล้มละลาย”

ขอเสนอแนะแก้ไขเป็น พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 ข. (6) บัญญัติว่า “ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มี ลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(6) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต”

เอกสารอ้างอิง

กองบรรณาธิการ. การจัดการลูกหนี้ที่มีฐานะหนี้สินล้มละลายเปรียบเทียบแนวทางการจัดการระหว่าง
ประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ: บริษัท ไพร์วอเตอร์เฮาส์กรุ๊ป เอเอฟเอส จำกัด,
2545.

โชค จารุจินดา. กฎหมายลักษณะล้มละลาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507.

ทวี กสิยพงศ์. คำอธิบายพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติ
บรรณการ, 2536.

ธานินทร์ กรีชัยเชียร. ระบบกฎหมายอังกฤษ. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

บรรเจิด สิงคะเนติ. สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (ม.ป.ท.).

ปรีชา พานิชวงศ์. กฎหมายล้มละลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2529.

วิชา มหาคุณ. คำอธิบายกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติ
บรรณการ, 2551.

_____. คำอธิบายกฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 13.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการส่งเสริม การวิจัย, 2538.

ธนกร วรปรัชญากุล. “หลักเบื้องต้นของกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ประสบปัญหาการเงิน ในประเทศฝรั่งเศส”.

วารสารกรมบังคับคดี 8, 48 (2545): 11.